nvao
nederlands - vlaamse accreditatieorganisatie

Besluit

Definitief accreditatierapport en -besluit met een positieve beoordeling van de accreditatieaanvraag voor de opleiding Bachelor of Science in de lichamelijke opvoeding en de bewegingswetenschappen (academisch gerichte bachelor) van de Universiteit Gent

datum
16 juli 2012
onderwerp
Definitief accreditatierapport en -besluit
(000006)
Bijlage
1

1. Inleiding

Bij brief van 9 november 2011 heeft het instellingsbestuur van de Universiteit Gent te Gent een accreditatieaanvraag ingediend bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) voor de opleiding Bachelor of Science in de lichamelijke opvoeding en de bewegingswetenschappen (academisch gerichte bachelor). Deze aanvraag is ontvangen op 9 november 2011 en ontvankelijk verklaard op 27 december 2011.

De accreditatieaanvraag steunt op het visitatierapport van een externe beoordeling uitgevoerd door een visitatiecommissie ingesteld door de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR).

De visitatiecommissie kende de volgende samenstelling:
Voorzitter
- Prof. dr. Willem van Mechelen, hoofd van de Afdeling Sociale Geneeskunde en co-directeur van het EMGO+ Instituut, VU medisch centrum Amsterdam.

Vakdeskundige leden:
- Mevr. Harlindis (Line) Dumoulin, Secretaris Generaal Bond voor Lichamelijke Opvoeding vzw.
- Prof. dr. Hubrecht Toussaint, lector Bewegingswetenschappen aan de Academie voor Lichamelijke Opvoeding (ALO) van de Hogeschool van Amsterdam en hoofd onderzoek van het InnoSport fieldlab zwemmen aan de Faculteit bewegingswetenschappen van de VU Amsterdam.

Onderwijskundig lid
- Prof. dr. em. Jules Peschar, emeritus Hoogleraar Onderwijssociologie, basiseenheid Sociologie, Rijksuniversiteit Groningen.

Student-lid
- Dhr. Sander Raeymaekers, master in de lichamelijke opvoeding en de bewegingswetenschappen, K.U.Leuven.

Dr. Steven Van Luchene, stafmedewerker van de Cel Kwaliteitszorg van de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), trad op als projectbegeleider en secretaris voor deze visitatie.
De visitatie heeft plaatsgevonden op 15, 16 en 17 december 2010. Het visitatierapport dateert van september 2011.

Parkstraat 28 | 2514 JK | Postbus 85498 | 2508 CD Den Haag
P.O. Box 85498 | 2508 CD The Hague | The Netherlands
T + 31 (0)70 312 2300 | F + 31 (0)70 312 2301
info@nvao.net | www.nvao.net

2. Formele overwegingen

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De externe beoordeling is opgesteld en onderbouwd overeenkomstig het toepasselijke Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO en volgens de daarbij behorende beslisregels;
- De visitatiecommissie heeft voor de externe beoordeling het door de VLIR vastgestelde visitatieprotocol gevolgd;
- De externe beoordeling verschaft inzicht in de samenstelling van de visitatiecommissie;
- De externe beoordeling bevat een onderzoek ten gronde naar de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de externe beoordeling over de voorliggende opleiding regelmatig en gedegen tot stand is gekomen.

3. Inhoudelijke overwegingen

De NVAO steunt haar inhoudelijke besluitvorming in hoofdzaak op de onderstaande elementen uit het visitatierapport.

Doelstellingen

De commissie is van oordeel dat de in het zelfevaluatierapport geformuleerde algemene doelstellingen en de daarvan afgeleide competentiekaders erg helder en concreet werden verwoord. Inhoudelijk voldoen zij in ruime mate aan de algemene eisen en de decretaal vastgelegde globale competenties van het betreffende niveau. Via de afstemming op het Europese kader AEHESIS zijn de competentiekaders tevens internationaal gekaderd. De opbouw van de kaders en de formuleringen van de gedetailleerde eindtermen getuigen van een doorgedreven competentiegerichte aanpak. Zowel op schrift als tijdens de gesprekken profileert de opleiding zich ondubbelzinnig als een expliciet wetenschappelijke georiënteerde studie die een hoog academisch niveau nastreeft. De commissie waardeert vooral de evolutie van de opleiding op het vlak van expliciete onderzoeksgerichtheid en fundamenteel wetenschappelijke uitstraling. Studenten noemen de wetenschappelijke insteek en de onderzoeksgerichtheid als de gezichtsbepalende eigenschappen van de opleiding en geven ook aan dat deze profilering mee bepalend is geweest in hun studiekeuze.

Ook vanuit een meer domeinspecifiek gezichtspunt is de commissie tevreden over de competentiekaders van de opleiding. De kaders voldoen in ruime mate aan de minimumeisen die de commissie formuleerde in haar domeinspecifiek referentiekader. Een nadere studie van de cognitieve, intellectuele en onderzoekscompetenties wijst uit dat de ambities van de opleiding aantoonbaar sporen met de vigerende eisen van de actuele internationale wetenschapsbeoefening. De goed geformuleerde specifieke beroepscompetenties en maatschappelijke en communicatieve competenties garanderen volgens de commissie ook in goede mate de afstemming op de behoeften van het werkveld.

Programma

Afgaand op de globale opbouw van de programmaschema's, het bekijken van de studiewijzer waarin voor elk opleidingsonderdeel begin- en eindcompetenties helder worden

omschreven en op het bestuderen van het studiemateriaal, meent de commissie dat het programma een adequate concretisering is van de ambities die worden beschreven in de competentiekaders. Zowel naar inhoud als naar vormgeving toe biedt het programma de studenten voldoende mogelijkheden om de leerdoelen vlot te bereiken.
In de eerste bachelorfase wordt via een fundamentele vorming in de basiswetenschappen (chemie/anatomie/biochemie/fysica) de beoogde stevige wetenschappelijke grondlaag gelegd en wordt gestart met het bijbrengen van de sportvaardigheden. Tijdens de tweede bachelorfase worden die laatste verder geoefend en wordt daarbij de brug naar de theorie steeds expliciet gelegd. De synergie tussen theorie en praktijk die de opleiding gedurende het hele traject weet te realiseren acht de commissie overigens een bijzonder sterk punt. In de derde en laatste fase wordt een verdere verdieping in domeinspecifieke kennis, bewegingsvaardigheden en onderzoeksmethodologische vorming gerealiseerd. Via de keuze tussen een van de drie majoren wordt gericht voorbereid op de master en via de stage komen studenten met de beroepspraktijk in aanraking.

De commissie heeft bijzondere waardering voor de weloverwogen manier waarmee het programma is opgezet. Uit de opbouw, maar vooral uit de gesprekken waarin gemaakte keuzes werden toegelicht, blijkt er een strakke regie te worden gevoerd over het curriculum. De strakke regie en efficiënte overlegcultuur in de schoot van de opleidingscommissie werpen volgens de commissie het duidelijkst hun vruchten af in de gerealiseerde samenhang van het programma. De opbouw van het programma berust op inhoudelijke sequenties tussen opleidingsonderdelen die in strakke en door de opleidingscommissie uitgetekende volgtijdelijkheden werden gegoten. Daarnaast realiseert de opleiding ook een prima horizontale coherentie.

Gewezen wordt op de uitstekende en ook institutioneel verankerde integratie tussen theorie en praktijk. Ook voor de majoren tijdens de bachelorfase is er een sterke horizontale samenhang. Ook hiervoor bestaat er een institutionele verankering in optieoverleggroepen die geleid worden door coördinatoren.

Tijdens de gesprekken met de studenten en de alumni uit het programma vernam de commissie geen klachten over sterk van de begrote studietijd afwijkende studielast. Het programma werd consequent als studeerbaar gekwalificeerd. De studeerbaarheid wordt structureel opgevolgd via kwantitatieve (retrospectieve en prospectieve) studietijdmetingen. Dit wordt aangevuld met jaarlijkse focusgroepsgesprekken die worden geleid door de curriculummanager en de studietrajectbegeleider. Dit alles lijkt de commissie goed te zijn geregeld.

In de opleiding wordt, zo blijkt zowel uit de doelstellingen als uit de beschrijvingen over de didactische vormgeving in het zelfevaluatierapport, vanuit een expliciet competentiegericht perspectief gewerkt. Waar kennisoverdracht centraal staat – vooral in de eerste bachelorfase – wordt met hoorcolleges gewerkt. Die maken al vlug plaats voor een rijke waaier aan onderwijsvormen (practica, stages, thuisopdrachten, presentaties, onderzoeksverslagen etc.) in de latere fasen. Uit de studiefiches blijkt dat de vormgeving van de vakken gevarieerd is en goed afgestemd is op de beoogde doelstellingen. Speciale vermelding verdient opnieuw de gerealiseerde integratie van kennis en kunde in de practica. Mooie voorbeelden zijn de biomechanische bewegingsanalyses bij gym of de onderwaterregistratie van zwembewegingen. In verschillende opleidingsonderdelen worden ook interactieve onderwijsmethoden (Dvd's, simulatieprogramma's, gebruik van tablets in de sportzaal) ingezet. Ook over de gebruikte leermiddelen is de commissie tevreden.

Toetsing is adequaat geregeld. De commissie kon voor elk opleidingsonderdeel recente examenvragen inkijken en zag daarbij de inschatting van de studenten bevestigd. Het niveau van de vragen is volgens de commissie goed afgestemd op de respectieve opleidingsfasen en de vraagstellingen zijn duidelijk academisch gericht. Ook de sportvaardigheden worden in de opleiding op een adequate en faire manier getoetst.

De formele toelatingsvoorwaarden zoals die op de webpagina's staan aangegeven acht de commissie duidelijk en adequaat. De commissie wenst onder dit facet vooral haar waardering uit te drukken voor de inspanningen die de bacheloropleiding doet om de overgang van het secundair onderwijs zo goed mogelijk te laten verlopen.

Inzet van personeel
Los van de formele schikkingen betreffende aanstelling, benoeming, evaluatie en bevordering van het docerend kader zoals die in het centrale personeelsreglement werden vastgelegd – en die de commissie voor zover zij dat in detail kon nagaan, adequaat geregeld acht – is de commissie erg tevreden over zowel de vakinhoudelijke als de didactische deskundigheid van het bij de opleiding betrokken personeel. Op didactisch vlak profiteert de opleiding in het bijzonder van de sterke opleidingscommissie die heel wat werk verzet om samen over doelstellingen, opzet en vormgeving van het programma na te denken en vervolgens de vele onderwijsaspecten en -processen formaliseert en protocolleert.

De herinbedding van de opleiding en de vakgroep 'Bewegings- en Sportwetenschappen' in de Faculteit Geneeskunde heeft een erg positief effect gehad op de robuustheid van de onderzoeksinbedding van de opleiding. De commissie is tevreden te kunnen vaststellen dat de samenwerking tussen Faculteit en opleiding erg goed verloopt en dat er sprake is van een wederzijdse verrijking. Wat de professionele inbreng betreft kan de opleiding rekenen op een uitgebreid team van praktijkassistenten dat een ruim assortiment aan sporten dekt. Expertise uit het beroepenveld wordt verder ook binnengebracht via de stagementoren en gastsprekers.

De bachelor- en masteropleidingen samen komen voor het academiejaar 2010 uit op een student-stafratio van 15,9. Met het oog op de studieduurverlenging van de masteropleiding acht de commissie dit een krappe ratio.

Voorzieningen
Het instituut was tijdens het bezoek van de commissie volop in verbouwing en toonde zich dan ook niet meteen van zijn beste kant. De goedgekeurde en al deels in uitvoering verkerende plannen gaven echter een mooi en erg veelbelovend beeld op de nabije toekomst. Leslokalen (soms in containers), seminarieruimtes en computervoorzieningen zijn nu toch al behoorlijk uitgerust en voorzien van apparatuur en alle nodige proefopstellingen kunnen worden geplaatst. Ook de indoor en outdoor sportinfrastructuur is meer dan adequaat voor de noden van de opleiding. Op de campus is er een kleine bibliotheek met een beperkt aanbod aan sportspecifieke boeken en tijdschriften. Een uitgebreid aanbod is echter vlot via elektronische weg toegankelijk.

De bacheloropleiding doet uitstekende inspanningen om de overgang tussen secundair en hoger onderwijs zo efficiënt mogelijk te laten verlopen. De facultaire vakinhoudelijke studiebegeleiders, de trajectbegeleider en de curriculummanager zorgen voor een breed

aanbod aan diensten en opvolging die op verschillende niveaus werkzaam zijn en elkaar ook goed aanvullen. De opleiding is zo opgebouwd dat studenten middels toetsen, tussentijdse evaluaties en feedbackmomenten regelmatig 'gevat' worden op belangrijke scharniermomenten in hun opleiding. De opleidingsverantwoordelijken hebben zo de instrumenten in handen om een beleid te voeren waarbij studenten actief worden aangesproken. Studenten en docenten tonen zich erg tevreden over deze aanpak. De commissie sluit zich daarbij aan.

Interne kwaliteitszorg

De commissie is onder de indruk van de manier waarop de kwaliteitszorg voor de betrokken opleiding is opgezet. Enerzijds zit de opleiding verankerd in de gestructureerde onderwijsevaluaties die door de facultaire Kwaliteitscel Onderwijs worden georganiseerd. Anderzijds ontwikkelde de opleiding ook zelf tal van initiatieven die een meer op haar specifieke noden afgestemde kwaliteitsbewaking mogelijk maken. Het is echter vooral uit de gesprekken met de opleidingsverantwoordelijken en de studenten dat is gebleken dat er binnen de opleiding een erg levendige kwaliteitscultuur bestaat.

De commissie stelde vast dat de uitkomsten van de evaluaties ook daadwerkelijk leiden tot concrete verbetermaatregelen. De commissie constateerde dan ook dat de meeste knelpunten uit de vorige visitatie inmiddels zijn weggewerkt. Daarnaast werd werk gemaakt van het opstellen van competentiekaders, het vernieuwen van de studiefiches en het standaardiseren van de begeleiding en de beoordeling van de stages. Ook de onderzoeksgerichtheid en het wetenschappelijke karakter van de opleiding werd aanmerkelijk versterkt. Deze aanpak – breed overleg, duidelijk verdeelde beslissingsbevoegdheden, een goed verankerde opvolging en sterk leiderschap – getuigt volgens de commissie van een uitstekend kwaliteitsmanagement.

Het is voor de commissie duidelijk dat participatie in de opleiding hoog in het vaandel wordt gedragen. Studenten en alumni getuigen van een bijzondere openheid naar studenten en studenteninitiatieven toe. De vele externe docenten die niet elke dag op de campus vertoeven worden via werkgroepen en de liasonpersoon op een goede manier bij de opleiding betrokken. Via de erg actieve vertegenwoordiging van alumni heeft de opleiding ook een goed contact met het beroepenveld.

Resultaten

Wanneer de commissie de doelstellingen van de bachelor opnieuw in ogenschouw neemt, deze afzet tegen het kwalitatief hoogstaande programma en de gedegen cursusinhouden, en vervolgens het goede niveau van de examenvragen, stageverslagen en werkjes bekijkt, is er alle reden om erg tevreden te zijn over de behaalde resultaten. Andere meer indirecte indicatoren, zoals de erg vlotte doorstroom naar de master of de hoge tevredenheid van de studenten en de 'alumni' (zijnde de masterstudenten) over de genoten opleiding, wijzen in de richting van eenzelfde zeer positieve conclusie.

Uit de rendementscijfers blijkt dat de uitval vooral in het eerste jaar groot is. Tussen 2007 en 2009 haalt nauwelijks 27%, 26% en 29% de volle 100% van de opgenomen credits. De commissie begrijpt dat dit een typisch Vlaams fenomeen is (de zogenoemde 'selectie in het eerste jaar') en waardeert ook erg sterk de pogingen die worden ondernomen om de

slaagcijfers op te trekken, maar kan dit bezwaarlijk 'goed' noemen. In de volgende fasen zijn de cijfers dan weer wel erg behoorlijk te noemen.

Conclusie

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd. De NVAO kan zich dan ook aansluiten bij de bevindingen en overwegingen voor alle facetten en onderwerpen, zoals verwoord in het visitatierapport. De eindconclusie uit het visitatierapport wordt gevolgd.

4. Oordelen visitatiecommissie

De tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie weer.

ONDERWERP	OORDEEL	FACET	OORDEEL
1 Doelstellingen opleiding	V	1.1 niveau en oriëntatie	G
		1.2 domeinspecifieke eisen	G
2 Programma	V	2.1 eisen gerichtheid	G
		2.2 relatie doelstellingen - programma	G
		2.3 samenhang programma	E
		2.4 studielast	G
		2.5 toelatingsvoorwaarden	G
		2.6 studieomvang	OK
		2.7 afstemming vormgeving - inhoud	G
		2.8 beoordeling en toetsing	G
		2.9 masterproef	NVT
3 Inzet van personeel	V	3.1 eisen gerichtheid	G
		3.2 kwantiteit	V
		3.3 kwaliteit	G
4 Voorzieningen	V	4.1 materiële voorzieningen	G
		4.2 studiebegeleiding	G
5 Interne kwaliteitszorg	V	5.1 evaluatie resultaten	E
		5.2 maatregelen tot verbetering	E
		5.3 betrokkenheid	G
6 Resultaten	V	6.1 gerealiseerd niveau	G
		6.2 onderwijsrendement	V

Eindoordeel: positief

5. Globale oordelen NVAO

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het globaal oordeel van de NVAO weer.

ONDERWERP	OORDEEL
1 Doelstellingen	V
2 Programma	V
3 Inzet personeel	V
4 Voorzieningen	V
5 Interne kwaliteitszorg	V
6 Resultaten	V

Eindoordeel: positief

6. Besluit[1]

betreffende de accreditatie van de opleiding Bachelor of Science in de lichamelijke opvoeding en de bewegingswetenschappen (academisch gerichte bachelor) van de Universiteit Gent.

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit:

Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met positief eindoordeel voor de opleiding Bachelor of Science in de lichamelijke opvoeding en de bewegingswetenschappen (academisch gerichte bachelor) van de Universiteit Gent goedgekeurd en wordt de opleiding geaccrediteerd. Het betreft een opleiding zonder afstudeerrichtingen die te Gent wordt georganiseerd.

De in het eerste lid bedoelde accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2012-2013 tot en met het einde van het academiejaar 2019-2020.

Den Haag, 16 juli 2012

Voor de NVAO,

R.P. Zevenbergen
(bestuurder)

---

[1] Conform de bepalingen vermeld in de handleiding accreditatie kan een instelling opmerkingen en bezwaren formuleren op het ontwerp van accreditatierapport. De instelling heeft geen opmerkingen en/of bezwaren geformuleerd op het ontwerp van accreditatierapport.

 Bijlage 1 – Gegevens opleiding

– naam instelling	Universiteit Gent
– adres instelling:	Sint-Pietersnieuwstraat 25 9000 GENT
– aard instelling	ambtshalve geregistreerd
– graad, kwalificatie, specificatie	Bachelor of Science in de lichamelijke opvoeding en de bewegingswetenschappen
– niveau en oriëntatie	academisch gerichte bachelor
– studieomvang	180 studiepunten
– opleidingsvarianten	
– afstudeerrichtingen:	geen
– studietraject voor werkstudenten:	geen
– vestiging opleiding	Gent
– onderwijstaal	Nederlands
– (delen van) studiegebieden	Bewegings- en revalidatiewetenschappen